

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Іваницьок С. В.
Протокол № 2 від «17» жовтня 2018 р.

№17102018873

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТА СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ
ПЕРЕКЛАДУ

підготовки
бакалавра

спеціальності
035 Філологія

освітньої програми
Мова і література (французька). Переклад

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни професійної та практичної підготовки «Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу» підготовки бакалавра, спеціальності 035 Філологія, освітньої програми «Мова і література (французька). Переклад»

Розробник: О.С. Мамосюк, асистент кафедри романських мов та інтерлінгвістики.

Рецензент: О.М. Мартинюк, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри романських мов та інтерлінгвістики

протокол № 1 від 5 вересня 2018р.

Завідувач кафедри (Станіслав О.В.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією інституту іноземної філології**

протокол № 2 від 20 вересня 2018 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету (Павлюк А. Б.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № ____ від ____ . ____ . 2018 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	0203 Гуманітарні науки Мова і література (французька) бакалавр	Професійної та практичної підготовки
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 5
		Лекції 38 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 58 год.
		Консультації 8 год.
ІНДЗ: немає	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Навчальна дисципліна професійної та практичної підготовки «Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу» дає можливість студентам оволодіти механізмом комунікації та правильно вибирати перекладацьку стратегію під час професійного спілкування, листування тощо.

Мета навчальної дисципліни □ сформувати у студентів основні практичні навички подолання лексико-граматичних та семантико-стилістичних проблем перекладу текстів, що виникають внаслідок певних лексичних, граматичних, синтаксичних та стилістичних особливостей будови та функціонування текстів.

Завдання навчальної дисципліни □ познайомити студентів з актуальними проблемами перекладу, що виникають на лексико-граматичному та семантико-стилістичному рівнях функціонування текстів; сформувати у студентів навички ефективного подолання зазначених проблем перекладу текстів; навчити студентів на практиці застосовувати необхідні перекладацькі стратегії та моделі можливих трансформацій, що допоможуть досягти адекватного рівня перекладу текстів з французької мови на українську та навпаки.

Значення курсу: протягом вивчення дисципліни «Лексико-граматичні та семантико-стилістичні аспекти перекладу» у студентів формуються професійні уміння та навички перекладу на базі отриманих теоретичних знань, а також виховуються потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності в сфері своєї майбутньої спеціальності.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з «Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», після вивчення курсу студенти мають знати та вміти:

1. здійснювати семантико-стилістичний аналіз усних та писемних текстів різних функціональних стилів мови;
2. використовувати відповідні перекладацькі стратегії для подолання лексико-граматичних та семантико-стилістичних проблем перекладу текстів;
3. вільно оперувати загальною та вузькоспеціальною термінологією та знаходити її адекватні іншомовні відповідники;
4. реферувати тексти на основі аналізу лексичних та граматичних засобів когезії;
5. якісно перекладати тексти з французької мови на українську та навпаки з урахуванням їх семантичних та стилістичних особливостей;
6. ефективно користуватися сучасними (двомовними та тлумачними) словниками.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається із **2 змістових модулів**.

Змістовий модуль 1. *Лексико-граматичні особливості перекладу.*

ТЕМА 1. Лексичні особливості перекладу.

ТЕМА 2. Лексико-граматична будова тексту: текстова модель.

ТЕМА 3. Граматичні особливості перекладу текстів.

ТЕМА 4. Комплексний перекладацький аналіз текстів.

ТЕМА 5. Граматичні розбіжності при перекладі. Порядок слів у реченні.

ТЕМА 6. Граматичні конструкції в перекладі.

ТЕМА 7. Граматичні трансформації при перекладі.

ТЕМА 8. Особливості перекладу термінів інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів.

Змістовий модуль 2. *Семантико-стилістичні особливості перекладу текстів.*

ТЕМА 1. Семантичні та стилістичні прийоми і трансформації.

ТЕМА 2. Стилiстичні ресурси лексики і граматики.

ТЕМА 3. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу.

ТЕМА 4. Комунікативно-функціональний аспект перекладу тексту.

ТЕМА 5. Прагматичні особливості перекладу текстів.

ТЕМА 6. Семантико-стилістичний аспект перекладу текстів.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс
Змістовий модуль 1. Лексико-граматичні особливості перекладу.					
Тема 1. Лексичні особливості перекладу.	10	3	1	5	
Тема 2. Лексико-граматична будова тексту: текстова модель.	10	3	2	4	1
Тема 3. Граматичні особливості перекладу текстів.	10	3	1	4	
Тема 4. Комплексний перекладацький аналіз текстів.	8	3	1	4	1
Тема 5. Граматичні розбіжності при перекладі. Порядок слів у реченні.	8	3	1	4	
Тема 6. Граматичні конструкції в перекладі.	8	3	1	4	1
Тема 7. Граматичні трансформації при перекладі.	8	2	1	4	
Тема 8. Особливості перекладу термінів інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів.	8	2	1	4	1
Разом за модулем 1	70	22	9	33	4
Змістовий модуль 2. Семантико-стилістичні особливості перекладу текстів.					
Тема 1. Семантичні та стилістичні прийоми і трансформації.	10	3	1	5	
Тема 2. Стилiстичні ресурси лексики і граматики.	8	3	1	4	1
Тема 3. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу.	8	3	1	4	
Тема 4. Комунікативно-функціональний аспект перекладу тексту.	8	3	1	4	1
Тема 5. Прагматичні особливості перекладу текстів.	8	2	1	4	1
Тема 6. Семантико-стилістичний аспект перекладу текстів.	8	2	2	4	1
Разом за модулем 2	50	16	7	25	4

Всього годин:	120	38	16	58	8
----------------------	-----	----	----	----	---

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Види завдань
1.	Підготовка повідомлення на тему «Граматична синонімія як проблема перекладу», пошук додаткової інформації в мережі Інтернет
2.	Підготовка повідомлення на тему «Граматична антонімія як проблема перекладу», пошук додаткової інформації в мережі Інтернет
3.	Вивчення навчальної літератури за темою «Основні синтаксичні перетворення на рівні цілих речень».
4.	Вивчення навчальної літератури за темою «Переклад метонімії та іронії»
5.	Вивчення навчальної літератури за темою «Жанрово-стилістичні труднощі перекладу»
6.	Конспектування та складання тез за темою «Сутність адаптованого перекладу»
7.	Індивідуальний письмовий переклад текстів
8.	Виконання письмово після текстових перекладацьких вправ

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студента за семестр охоплене змістовими модулями (ЗМ) і здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни.

Поточний контроль реалізується у формі поточного аудиторного контролю і контролю виконання завдань для самостійної роботи.

Розподіл балів за V семестр

Поточний контроль (макс = 40 балів)							Модульний контроль (макс = 60 балів)		
Модуль 1							Модуль 2		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Сам-на робота	Підсумковий тест	Усна відповідь
T 1-2	T 3-4	T 5-6	T 7-8	T 9-10	T 11-12	T 13-14			
5	5	5	5	5	5	5	5	30	30

Поточний контроль. Дисципліна складається із двох змістових модулів. Максимальна кількість балів за одну тему – 5 балів (всього – 35 балів). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5 балів.

1. Практична аудиторна робота. Максимальна кількість балів за кожен змістовий модуль обчислюється як середнє арифметичне всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів). Наприкінці семестру загальна кількість балів за практичну аудиторну роботу визначається сумою балів за змістові модулі і становить 35 балів.

- *Оцінка «відмінно»* відповідає 5 балам і виставляється студентам, які в повному обсязі виконали завдання, продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання виконані правильно, без помилок. Усні відповіді ґрунтовні.

- *Оцінка «дуже добре»* відповідає 4 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях та виставляється за умови достатньо повного виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

- *Оцінка «добре»* відповідає 3 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях та виставляється за умови достатнього виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у відповідях може бути допущено несуттєві помилки.

- *Оцінка «задовільно»* відповідає 2 балам і виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що студент недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

- *Оцінка «незадовільно»* відповідає 1-0 балам за усні відповіді на аудиторних заняттях і виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни студент не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

2. Самостійна робота. Максимальна кількість балів за самостійну роботу обчислюється як середній бал за виконані завдання чи їх презентацію

- *Оцінка «відмінно»* відповідає 5 балам за відмінне виконання чи презентацію завдань.

- *Оцінка «дуже добре»* відповідає 4 балам за хороше виконання чи презентацію завдань.

- *Оцінка «добре»* відповідає 3 балам за достатнє виконання чи презентацію завдань.

- *Оцінка «задовільно»* відповідає 2 балам за задовільне виконання чи презентацію завдань.

- *Оцінка «незадовільно»* відповідає 1-0 балам за незадовільне виконання чи презентацію завдань.

Підсумковий контроль.

Підсумковий модульний контроль здійснюється викладачем і може проводитись лише один раз. Поточний модульний контроль реалізується у формі підсумкового тесту та усної відповіді.

Підсумковий тест. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за підсумковий тест становить 30 балів (по 1 балу за кожен з 30-ти правильних відповідей). Відсутність студента оцінюється у «0» балів.

Усна відповідь. За усну відповідь на заліку студент може набрати максимум 30 балів (по 15 балів за кожне з двох запитань залікового білета).

• *Оцінка «відмінно»* відповідає 15-13 балам і виставляється студентам, які в повному обсязі відповіли на запитання, продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання виконані правильно, без помилок. Усні відповіді ґрунтовні.

• *Оцінка «дуже добре»* відповідає 12-10 балам за усні відповіді та виставляється за умови достатньо повного виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

• *Оцінка «добре»* відповідає 9-7 балам за усні відповіді та виставляється за умови достатнього виконання завдань. Розв'язання завдань має бути правильним, обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у відповідях може бути допущено несуттєві помилки.

• *Оцінка «задовільно»* відповідає 6-4 балам і виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що студент недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

• *Оцінка «незадовільно»* відповідає 3-0 балам за усні відповіді і виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни студент не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Алексеева И.С. Введение в переводоведение: Учеб пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 352 с.
2. Калинина В. Д. Теория и практика перевода : курс лекцій / В. Д. Калинина. – М. : Изд-во РУДН, 2008. – 179 с.
3. Кияк Т. Р. Форма і зміст мовного знака / Т. Р. Кияк // Вісник ХНУ. – 2004. – № 635. – С.75–78.
4. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу: підручник / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй, А. М. Науменко. – Вінниця : Нова Книга, 2006. – 592 с.
5. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистически еаспекты) / В. Н. Комиссаров. – М. :Высшая школа, 1990. – 254 с.
6. Краснова Л. В. До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору / Л. В. Краснова. – Дрогобич : ТзОВ «Вимір», 1997. – 147 с.
7. Кухаренко В. А. Интерпретация текста / В. А. Кухаренко. – М. : Просвещение, 1988. – 192 с.
8. Латышев Л.К. Технология перевода. Уч. пос. по подготовке переводчиков /Л.К. Латышев. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 280 с.
9. Мірам Г. Є. Основи перекладу: курс лекцій / Г. Є. Мірам. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 240 с.
10. Міщенко Л. А. Посібник з художнього перекладу до курсу «Теорія і практика перекладу» / Л. А. Міщенко, О. М. Турченко. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 176 с.

11. Радчук В. Д. Що таке інтерпретація? / В. Д. Радчук. – К. : КНУ, 1997. – 207 с.

12. Чужакин А. П. Мир перевода – 7. Общая теория перевода и переводческой скорописи / А. П. Чужакин. – М. : Р. Валент, 2002. – 158 с.

Допоміжна:

1. Брандес М. П. Предпереводческий анализ текста (для ин-тов и фак-тов иностр. яз.): учеб. пособие / М.П. Брандес, В.И. Провоторов. – 3-е изд., стереотип. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 224 с.

2. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы) / В.С. Виноградов. – М.: Издательство Института общего среднего образования РАО, 2001. – 224 с.

3. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1983. – 139 с.

4. Галеева Н. А. Параметры художественного текста и перевод. – Тверь, 2000. – 287 с.

5. Зарицький М.С. Переклад: створення та редагування: Посібник. / М. С. Зарицький М. С. – К.: Парламентське видавництво, 2004. – 120 с.

6. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів: Вища шк., 1983. – 158 с.

7. Казаков Т. А. Практические основы перевода. – СПб.: Союз, 2005. – 317 с.

8. Лексико-фразеологические основы перевода. – М.: Изд-во лит. на иностр. яз., 1960. – 175 с.

9. Львовская З.Д. Современные проблемы перевода / З. Д. Львовская. – М.: Изд-во ЛКИ, 2008. – 220 с.

10. Колегаева И. М. Текст как единица научной и художественной коммуникации. – Одесса, 1991. – 121 с.

11. Пелерина Н. Ф. Стилистический анализ художественного текста. – Л.: Просвещение, 1980. – 271 с.

12. Попович А. Г. Проблемы художественного перевода. – М., 1980. – 246 с.

13. Теория метафоры / Сост. Н. Д. Арутюнова. – М.: Прогресс, 1990. – 511 с.

14. Фесенко Т.А. Концептуальные основы перевода. / Т.А.Фесенко. – Тамбов: Изд-во Тамб. ун-та, 2001. – 124 с.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Cadre théorique. Traduction et sémantique verbale.
2. L'horizon de la traduction.
3. Le regard sur les traductions : critères d'analyse.
4. Sémantique verbale.
5. Aspectualité et temporalité en français.
6. Aspectualité et temporalité en ukrainien.
7. Le français, langue à aspects ?
8. L'ukrainien, langue à aspects ?
9. Manifestation ou effacement de valeurs aspectuelles.
10. La traduction du présent de narration à la lumière des valeurs des imperfectifs secondaires.
11. Déplacements de perspective. Traduire l'énonciation médiatisée.
12. Aspectualité et agencement. Autour du parfait.